

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete och av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete samt utlänningslagen ändras.

Det föreslås att en tredjelandsmedborgare beviljas det första uppehållstillståndet för studier direkt för hela den tid avläggandet av examen eller studierna varar, varvid uppehållstillståndet inte behöver förlängas med jämna mellanrum. För att det ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd på detta sätt föreslås det undantagsbestämmelser och övervakning i fråga om uppfyllandet av försörjningsförutsättningen.

Det föreslås också att giltighetstiden för uppehållstillstånd som beviljas efter studierna för att söka arbete eller bedriva företagsverksamhet förlängs och att användningen av uppehållstillståndet görs mer flexibel. Ändringen gäller också forskare som slutfört sitt forskningsarbete. Det föreslås att typen av uppehållstillstånd för studerande vid en högskola ändras till kontinuerligt tillstånd.

I propositionen föreslås det också att den som ansökt om internationellt skydd eller fått beslut om utvisning ska kunna ansöka om uppehållstillstånd, om han eller hon uppfyller villkoren för beviljande av uppehållstillstånd. Det är dock inte fråga om uppehållstillstånd som inbegriper rätt att röra sig till en annan medlemsstat. De nationella uppehållstillstånden är också avsedda för andra nationella behov i situationer där uppehållstillstånd enligt direktivet inte kan beviljas. I lagen föreslås dessutom vissa andra preciseringar för att förtydliga tillämpningen av lagen.

I utlänningslagen föreslås preciserande bestämmelser om villkoren för beviljande av permanent uppehållstillstånd för högskolestuderande.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 februari 2022.

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018) 1–3 §, 4 § 4–6 och 12 punkten, 7 §, 8 § 4 mom., 9 och 10 §, 11 § 1 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 12 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten, 13–16 §, 18 §, 21 § 1 mom. 1 punkten och 31 § samt

fogas till 4 § nya 2 a-, 4 a- och 6 a-punkter, till lagen nya 6 a, 7 a, 8 a och 9 a § samt till 28 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (*forskar- och studerandedirektivet*). Syftet med lagen är dessutom att säkerställa att tredjelandsmedborgare som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde eller som inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt direktivet kan beviljas nationellt uppehållstillstånd enligt denna lag.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tredjelandsmedborgare enligt 4 § 1 punkten som ansöker om eller har beviljats tillträde till en medlemsstats (*medlemsstat*) territorium i Europeiska unionen (*unionen*) för forskning, högskolestudier, praktik eller deltagande i volontärarbete som utförs inom ramen för unionens volontärprogram. Denna lag tillämpas också på tredjelandsmedborgare som ansöker om tillträde till Finland för annan forskning, andra studier, annan praktik eller annat volontärarbete eller på basis av ett avtal om feriearbete.

Lagen ska inte tillämpas på tredjelandsmedborgare

1) som är familjemedlemmar till medborgare i någon medlemsstat som har utövat sin rätt till fri rörlighet inom unionen,

2) som har ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat i enlighet med rådets direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning,

3) som, i likhet med sina familjemedlemmar och oavsett medborgarskap, har rättigheter i fråga om fri rörlighet som motsvarar unionsmedborgares rättigheter enligt avtal antingen mellan unionen och dess medlemsstater och tredjeländer eller mellan unionen och tredjeländer,

4) som kommer till en medlemsstat som praktikanter inom ramen för en företagsintern förflyttning av personal enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal,

5) som har beviljats inresa och vistelse som högkvalificerade arbetstagare i enlighet med rådets direktiv 2009/50/EG om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning.

Bestämmelserna i 6 och 7 § tillämpas inte på tredjelandsmedborgare

1) som ansöker om internationellt skydd, som får internationellt skydd i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet eller som beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta,

2) vars utvisning har skjutits upp på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter.

3 §

Förhållande till utlänningslagen

På i denna lag avsedda tredjelandsmedborgares inresa, utresa, vistelse och arbete tillämpas bestämmelserna i utlänningslagen (301/2004), om inte något annat föreskrivs i denna lag. På uppehållstillstånd som beviljats med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om tillsyn i utlänningslagen.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

2 a) *den som bedriver annan forskning* en tredjelandsmedborgare som inte uppfyller definitionen av forskare eller som är tredjelandsmedborgare enligt 2 § 3 mom., men som kommer för att bedriva vetenskaplig forskning i Finland,

4) *praktikant* en tredjelandsmedborgare som beviljats rätt att i Finland delta i praktik som bygger på ett anställningsförhållande i syfte att förvärva kunskaper och erfarenheter i en yrkesmiljö,

4 a) *annan praktikant* en tredjelandsmedborgare som beviljats rätt att i Finland delta i ett praktikprogram där praktiken inte utförs i ett anställningsförhållande och där syftet är att förvärva kunskaper och erfarenheter i en yrkesmiljö,

5) *volontär* en tredjelandsmedborgare som beviljats rätt att delta i volontärarbete i Finland inom ramen för unionens volontärprogram eller att delta i annat volontärarbete på basis av ett avtal mellan Finland och en annan stat eller medborgarorganisationers utbytesprogram och som inte omfattas av ett anställningsförhållande,

6) *högskola* universitet enligt universitetslagen (558/2009), Försvarshögskolan enligt lagen om Försvarshögskolan (1121/2008), yrkeshögskolor enligt yrkeshögskolelagen (932/2014) och Polisyrkeshögskolan enligt lagen om Polisyrkeshögskolan (1164/2013),

6 a) *annan läroanstalt* en läroanstalt i Finland som har rätt att ordna examensinriktad eller annan utbildning enligt gymnasielagen (714/2018) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017),

12) *familjemedlem* en familjemedlem enligt 37 § i utlänningslagen.

6 a §

Beviljande av uppehållstillstånd för annan forskning

En tredjelandsmedborgare beviljas uppehållstillstånd för annan forskning, om han eller hon inte uppfyller definitionen av forskare i 4 § 2 punkten eller om han eller hon är en tredjelandsmedborgare som avses i 2 § 3 mom. Tredjelandsmedborgaren ska ingå ett avtal med forskningsorganet. På avtalet tillämpas 5 §, dock inte 2 mom. 6 punkten i den paragrafen.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att tredjelandsmedborgarens försörjning är tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen eller, om det är fråga om ett anställningsförhållande, med inkomsten av förvärvsarbetet.

Uppehållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd. Om uppehållstillståndet beviljas för minst två år, beviljas det dock som kontinuerligt tillstånd. Fortsatt uppehållstillstånd beviljas för högst fyra år när det beviljas som kontinuerligt tillstånd, och som tillfälligt tillstånd när det beviljas för avtalstiden. Fortsatt uppehållstillstånd beviljas som kontinuerligt tillstånd, om tredjelandsmedborgarens oavbrutna vistelse med tillfälligt uppehållstillstånd före beviljandet av fortsatt uppehållstillstånd varat minst två år.

7 §

Beviljande av uppehållstillstånd för studier

En tredjelandsmedborgare beviljas uppehållstillstånd för studier, om han eller hon har antagits som studerande vid en i högskola i Finland och har betalat högskolans avgifter.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att den studerande lägger fram en utredning om att försörjningen är tryggad för det första året på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen. Den studerandes försörjning ska dock vara tryggad för hela den tid studierna varar. Om uppehållstillståndet söks för en kortare tid än ett år, ska den studerande lägga fram en utredning om att försörjningen är tryggad för tillståndets hela giltighetstid på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen. Ett ytterligare krav för att uppehållstillstånd ska beviljas är att tredjelandsmedborgaren har en försäkring som täcker sjukvårdskostnaderna. Om den beräknade studietiden är minst två år räcker det med att försäkringen täcker läkemedelskostnaderna.

Uppehållstillståndet beviljas för den tid studierna varar, om inte tillståndet söks för en kortare tid. Uppehållstillståndet beviljas som kontinuerligt tillstånd, om studierna leder till en högskoleexamen, och som tillfälligt tillstånd för andra studier.

7 a §

Beviljande av uppehållstillstånd för andra studier

En tredjelandsmedborgare som avses i 2 § 3 mom. beviljas nationellt uppehållstillstånd för studerande, om han eller hon har antagits som studerande vid en i högskola i Finland och har betalat högskolans avgifter.

En tredjelandsmedborgare beviljas nationellt uppehållstillstånd för studerande, om han eller hon har antagits som studerande i Finland

- 1) till en annan läroanstalt än en högskola, om studierna leder till examen eller yrke, eller
- 2) till en högskola eller annan läroanstalt även för andra studier än sådana som leder till examen, om det finns grundad anledning att bevilja uppehållstillstånd.

På beviljande av uppehållstillstånd tillämpas 7 § 2 och 3 mom.

8 §

Beviljande av uppehållstillstånd för praktik

Uppehållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd för högst 18 månader.

8 a §

Beviljande av uppehållstillstånd för annan praktik

En tredjelandsmedborgare beviljas uppehållstillstånd för praktik om han eller hon har godkänts att delta i ett praktikprogram som grundar sig på Europeiska unionens program, ett mellanstatligt avtal eller medborgarorganisationers utbytesprogram eller ett program som ordnas av ett offentligt samfund. Praktiken ska ha ett utbildnings- eller inlärningsmål som stöder tredjelandsmedborgarens utveckling av sin kompetens.

Tredjelandsmedborgaren ska visa upp ett praktikavtal som ingåtts med värdenheten och som innehåller följande uppgifter:

- 1) en beskrivning av praktikprogrammet, med uppgifter om dess utbildningsmål eller utbildningsinnehåll,
- 2) praktikens längd,
- 3) tjänstgörings- och handledningsförhållandena under praktiken,
- 4) tiderna för praktiktjänstgöringen,
- 5) stipendium och andra förmåner som ges för praktiken.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att tredjelandsmedborgarens försörjning är tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen, dock så att den huvudsakliga försörjningskällan är sådan inkomst som anges i 2 mom. 5 punkten.

Upphållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd för högst 18 månader.

9 §

Beviljande av uppehållstillstånd för volontärarbete

En tredjelandsmedborgare beviljas uppehållstillstånd för volontärarbete som utförs inom ramen för unionens volontärprogram, förutsatt att han eller hon har ingått ett avtal med den värdenhet som ansvarar för volontärverksamheten. I avtalet ska ingå följande uppgifter:

- 1) en beskrivning av volontärprogrammet,
- 2) volontärarbetets längd,
- 3) tjänstgörings- och handledningsförhållandena för volontärprogrammet,
- 4) tiderna för volontärtjänstgöringen,
- 5) uppgift om de medel som finns tillgängliga för att täcka kostnaderna för tredjelandsmedborgarens uppehälle och logi och en minimisumma fickpengar för hela vistelsen,
- 6) vid behov den utbildning tredjelandsmedborgaren kommer att få som hjälp för att kunna utföra volontärarbetet.

En tredjelandsmedborgare beviljas uppehållstillstånd för annat volontärarbete, om volontärarbetet grundar sig på ett avtal som Finland ingått med en annan stat eller på medborgarorganisationers utbytesprogram och om uppgifterna i 1 mom. 1–6 punkten om volontärarbetet läggs fram.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att volontärens försörjning är tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen.

Upphållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd för högst ett år.

9 a §

Beviljande av uppehållstillstånd på basis av ett avtal om feriearbete

En tredjelandsmedborgare som är medborgare i en stat som ingått ett avtal om feriearbete med finska staten beviljas uppehållstillstånd, om han eller hon uppfyller de förutsättningar som anges närmare i avtalet.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att tredjelandsmedborgarens försörjning är tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen.

Upphållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd för högst den tid som anges i avtalet om feriearbete.

10 §

Beviljande av uppehållstillstånd för att söka arbete eller bedriva företagsverksamhet

En tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 6, 7 eller 7 a § beviljas efter att ha slutfört sitt forskningsarbete eller avlagt examen uppehållstillstånd för att söka arbete eller bedriva företagsverksamhet. En tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 6 a § beviljas efter att ha avlagt examen uppehållstillstånd för att söka arbete eller bedriva företagsverksamhet. Upphållstillstånd ska sökas inom fem år från det att examen avlagts eller forskningen slutförts.

En förutsättning för uppehållstillstånd är att försörjningen för den person som avses i 1 mom. är tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen.

Upphållstillståndet beviljas som tillfälligt tillstånd för högst två år. Upphållstillståndet beviljas dock som kontinuerligt tillstånd, om det tidigare var kontinuerligt. Om det första uppehållstillstånd som beviljats på denna grund beviljas för kortare tid än två år, kan fortsatt tillstånd på samma grund sökas högst två gånger

inom tre år från det att det första tillstånd som sökts på denna grund beviljades. Uppehållstillståndet kan dock inte beviljas för kortare tid än sex månader. Om en tredjelandsmedborgare avlägger en ny examen eller slutför en ny forskning, upphör hans eller hennes rätt till uppehållstillstånd som med stöd av denna paragraf söks för tidigare examen eller forskning.

Om examensbevis från högskola, utbildningsbevis eller annat bevis på formella kvalifikationer, eller en bekräftelse från forskningsorganet om att forskningsverksamheten har slutförts, inte finns tillgängliga förrän det uppehållstillstånd som har beviljats enligt 6, 6 a, 7 eller 7 a § löper ut, och alla övriga villkor är uppfyllda, får tredjelandsmedborgaren vistas i landet en skälig tid i syfte att lägga fram en sådan handling eller bekräftelse.

11 §

Grunder för avslag på ansökan

En ansökan om uppehållstillstånd enligt denna lag ska avslås om
1) villkoren enligt 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 § inte uppfylls,

12 §

Återkallelse av uppehållstillstånd eller beslut att inte förlänga tillstånd

Ett uppehållstillstånd som beviljats med stöd av 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 § ska återkallas eller ansökan om förlängning avslås, om

1) tredjelandsmedborgaren inte längre uppfyller villkoren i 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a eller 10 §,

13 §

Anteckningarna i uppehållstillståndskortet

I uppehållstillståndskortet antecknas ”forskare”, ”studerande”, ”praktikant” eller ”volontär” beroende på enligt vilken grund uppehållstillståndet beviljas. Om uppehållstillstånd beviljas med stöd av 6 a eller 7 a §, ska dessutom anteckningen ”no mobility” göras i uppehållstillståndskortet.

Om en forskare eller en studerande beviljas uppehållstillstånd på den grunden att han eller hon kommer till en medlemsstat inom ramen för ett unionsprogram eller multilateralt program som innefattar rörlighetsåtgärder, eller ett avtal mellan två eller flera erkända högskolor, ska en anteckning om programmet eller avtalet göras i uppehållstillståndskortet.

I uppehållstillståndskortet ska antecknas ”forskare-rörlighet”, om forskaren i sin ansökan har meddelat att han eller hon har för avsikt att bedriva en del av sin forskning i en eller flera andra medlemsstater under en period på mer än 180 dagar per medlemsstat.

14 §

Rätten att arbeta och idka näring

Tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd

1) med stöd av 6, 6 a eller 10 § har obegränsad rätt att arbeta,

2) med stöd av 8 § har rätt att arbeta enligt grunden för tillståndet,

3) med stöd av 7 eller 7 a § har rätt att arbeta under förutsättning att

a) arbetet är praktik som ingår i examen eller ett slutarbete som ingår i studierna och utförs som förvärvsarbete,

b) arbetsmängden utjämnas under kalenderåret till i genomsnitt 30 timmar per vecka.

Rätten att arbeta i fråga om en tredjelandsmedborgare som fått uppehållstillstånd med stöd av 9 a § bestäms på basis av respektive mellanstatliga avtal om feriearbete.

Tredjelandsmedborgare som vistas i landet med uppehållstillstånd har rätt att idka näring.

15 §

Rätten att börja arbeta och idka näring samt hur länge rätten gäller

Rätten att arbeta och idka näring börjar gälla när ett uppehållstillstånd som innefattar denna rätt har beviljats och upphör när tillståndets giltighetstid går ut. Rätten enligt ett nytt uppehållstillstånd börjar gälla när tillståndet har beviljats.

Om en tredjelandsmedborgares rätt att arbeta eller rätt att idka näring grundar sig på ett uppehållstillstånd enligt denna lag och ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har gjorts på samma eller annan grund medan det tidigare uppehållstillståndet varit gällande, fortsätter rätten att arbeta i enlighet med det tidigare tillståndet tills uppehållstillstånd har beviljats enligt den nya ansökan eller tills ett avslagsbeslut vunnit laga kraft. Om uppehållstillstånd har beviljats med stöd av 8 eller 9 a § och fortsatt tillstånd söks på annan grund, upphör rätten att arbeta dock när tillståndets giltighetstid går ut.

Med avvikelse från 2 mom. får en tredjelandsmedborgare som har avlagt examen och vars ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för att arbeta, söka arbete eller bedriva företagsverksamhet har gjorts medan ett uppehållstillstånd som beviljats med stöd av 7 eller 7 a § varit gällande, får obegränsad rätt att arbeta efter att ha gjort ansökan om fortsatt tillstånd. Vid avslagsbeslut fortsätter den obegränsade rätten att arbeta tills avslagsbeslutet har vunnit laga kraft.

Om rätten att arbeta grundar sig på uppehållstillstånd och personen i fråga utvisas, upphör rätten att arbeta när beslutet om utvisning blir verkställbart.

16 §

Rätten för familjemedlemmar att vistas och arbeta i landet

Familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd med stöd av denna lag beviljas tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband. På uppehållstillståndets längd tillämpas i fråga om det första tillståndet 53 § 1 och 2 mom. i utlänningslagen och i fråga om fortsatt uppehållstillstånd 55 § 1–3 mom. i den lagen.

Familjemedlemmar till en person som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 9 a § beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband, om det avtalas om detta i avtalet om feriearbete.

Familjemedlemmarnas försörjning ska vara tryggad på det sätt som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen.

Familjemedlemmar har obegränsad rätt att arbeta.

18 §

Forskares familjemedlemmars rörlighet och rätt att arbeta

En forskares familjemedlemmar som har ett giltigt uppehållstillstånd beviljat av den första medlemsstaten, har rätt till inresa och vistelse i Finland tillsammans med forskaren, om de villkor för rörlighet som anges nedan är uppfyllda.

En forskares familjemedlemmar har obegränsad rätt att arbeta med stöd av ett giltigt uppehållstillstånd beviljat av den första medlemsstaten. Rätten att arbeta upphör dock, om Migrationsverket på det sätt som föreskrivs i 22 § invänder mot en familjemedlems rörlighet.

21 §

Underrättelsens innehåll

Med underrättelsen enligt 20 § ska forskaren lämna följande uppgifter och handlingar:

1) en kopia av ett giltigt resedokument och ett giltigt tillstånd som utfärdats av den första medlemsstaten, vilka gäller under rörlighetsperioden,

28 §

Beslut om ansökan

En ansökan om uppehållstillstånd enligt denna lag avgörs på basis av den utredning som har lagts fram i ansökan före tidpunkten för beslutsfattandet.

31 §

Besvär

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 56 och 77 § i utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 77 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 720/2018, och
fogas till 56 § ett nytt 5 mom. som följer:

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Om en del av eller alla de vistelser som nämns i 1 och 3 mom. har skett med stöd av uppehållstillstånd som beviljats för studier, är en förutsättning för att denna vistelse ska kunna utnyttjas vid beräkningen av vistelsetiden att den studerande har avlagt den högskoleexamen för vilken uppehållstillståndet har beviljats. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts dessutom att villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för den studerande uppfylls på annan grund än studier.

77 §

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete beviljas en utlänning som

4) yrkesmässigt verkar inom kultur eller konst med undantag av restaurangmusiker,

Denna lag träder i kraft den 20 .

